

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

VIII. volebné obdobie

Číslo: CRD-58/2021

397

Návrh

poslancov Národnej rady Slovenskej republiky
Roberta FICA, Ladislava KAMENICKÉHO, Vladimíra FAIČA
a Jozefa HABÁNIKA

n a p r i j a t i e

uznesenia Národnej rady Slovenskej republiky ku krízovému spôsobu riadenia
projektu prípravy a schvaľovania národného plánu podpory obnovy a odolnosti

Predkladajú:

Robert Fico	v. r.
Ladislav Kamenický	v. r.
Vladimír Faič	v. r.
Jozef Habánik	v. r.

Bratislava január 2021

NÁRODNÁ RADA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

VIII. volebné obdobie

Číslo:

Návrh

UZNESENIE NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

z januára 2021

ku krízovému spôsobu riadenia projektu prípravy a schvaľovania národného plánu podpory obnovy a odolnosti

Národná rada Slovenskej republiky

A. vyjadruje vážne znepokojenie

A.1. nad úrovňou, intenzitou a meškaním prác na príprave národného plánu podpory obnovy a odolnosti, ku ktorým bol medializovaný kritický postoj útvarov Európskej komisie,

A.2. nad neexistenciou politického líderstva predsedu vlády Slovenskej republiky Igora Matoviča v procese prípravy, dosiahnutia spoločenského a politického konsenzu a schvaľovania národného plánu podpory obnovy a odolnosti,

B. žiada

B.1. vládu Slovenskej republiky

a. predložiť na rokovanie schôdze Národnej rady Slovenskej republiky správu o stave prípravy národného plánu podpory obnovy a odolnosti vrátane aktuálneho znenia materiálu národného plánu podpory obnovy a odolnosti a návrhu investícii z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti,
do: 15 dní

b. o zavedenie krízového spôsobu riadenia projektu prípravy a schvaľovania národného plánu podpory obnovy a odolnosti,
do: bezodkladne

c. zabezpečiť krízovú komunikáciu s cieľom pravdivého a úplného informovania o stave prípravy, koncepte a obsahu národného plánu podpory obnovy a odolnosti a o výhradách útvarov Európskej komisie,
do: bezodkladne

B.2. predsedu Národnej rady Slovenskej republiky

- a. zabezpečiť prerokovanie stavu prípravy a úrovne pokroku pri dopracovaní národného plánu podpory obnovy a odolnosti na úrovni poslaneckého grémia za účasti podpredsedu vlády a ministra financií,
do: bezodkladne a v dvojtýždňových intervaloch

B.3. výbory Národnej rady Slovenskej republiky pre európske záležitosti a pre financie a rozpočet

- a. spoločne prerokovať stav prípravy a úrovne pokroku pri dopracovaní národného plánu podpory obnovy a odolnosti za účasti podpredsedu vlády a ministra financií,
do: bezodkladne a v týždenných intervaloch

C. na vedomie

- C.1. Zastúpenie Európskej komisie na Slovensku.

Bratislava január 2021

Odôvodnenie

návrhu na prijatie uznesenia Národnej rady Slovenskej republiky ku krízovému spôsobu riadenia projektu prípravy a schvaľovania národného plánu podpory obnovy a odolnosti

Návrh na prijatie uznesenia Národnej rady Slovenskej republiky ku krízovému spôsobu riadenia projektu prípravy a schvaľovania národného plánu podpory obnovy a odolnosti predkladajú poslanci Národnej rady Slovenskej republiky.

Výnimočný charakter hospodárskej a sociálnej situácie, ktorá vyplynula z krízy spôsobenej pandémiou COVID-19, si vyžiadal výnimočné opatrenia na podporu obnovy a odolnosti hospodárstiev členských štátov Európskej únie. Politickým základom obnovy Európsky je náprava škôd spôsobených krízou a súčasne príprava lepnej budúcnosti pre ďalšie generácie. Potreba rýchlej reakcie požadovala špecifický postup spočívajúci v schvaľovaní právneho predpisu upravujúceho **Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti** a súbežnej príprave národných plánov podpory obnovy a odolnosti. Aby po nadobudnutí účinnosti nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, bolo možné urýchlene čerpať prostriedky Európskej únie z uvedeného mechanizmu.

Závery mimoriadneho zasadnutia Európskej rady v dňoch 17. až 21. júla 2020 predstavovali dostatočný impulz a obsahové rámce pre akcelerovanie prác na príprave národných plánov podpory obnovy a odolnosti vrátane toho slovenského. Podľa citovaných záverov členské štáty vypracujú národné plány podpory obnovy a odolnosti, v ktorých stanovia svoje programy reforiem a investíciami na roky 2021 až 2023 (A.18). Pri ich posudzovaní musia mať najvyššiu hodnotu kritériá súladu s odporúčaniami pre jednotlivé krajinu, ako aj posilňovania rastového potenciálu, tvorby pracovných miest a hospodárskej a sociálnej odolnosti dotknutého členského štátu. Predpokladom kladného posúdenia je aj skutočný prínos k zelenej a digitálnej transformácii. Kladné posúdenie žiadostí o platbu bude podliehať uspokojivému splneniu príslušných čiastkových cieľov a cieľových hodnôt (A.19).

Rovnako aj materiál **usmernenia útvarov Európskej komisie členským štátom PLÁNY PODPORY OBNOVY A ODOLNOSTI** vymedzil štyri všeobecné ciele, riešenie ktorých má prispieť prostredníctvom plánu podpory obnovy a odolnosti:

- a. podpora hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti Európskej únie,
- b. posilnenie hospodárskej a sociálnej odolnosti,
- c. zmiernenie sociálnych a hospodárskych dopadov krízy,
- d. podpora zeleného a digitálneho prechodu.

Za vymedzením všeobecných cieľov usmernenie nasleduje: „*Zhrnutie by malo načrtnúť hlavný príbeh plánu. Členské štáty sa vyzývajú, aby zverejnili svoje plány, ktoré umožnia Európskemu parlamentu, ostatným členským štátom, Komisii a širokej verejnosti získať prehľad o tom, čo plán obnovy a odolnosti dosiahne. Malo by to byť ilustrované klúčovými faktami a číslami, ktoré poskytujú kvantitatívny pohľad na celkový odhadovaný vplyv plánu.*“

Podľa usmernenia Európskej komisie 37 % výdavkov musí ísť na klimatickú transformáciu. Minimálne 20 % výdavkov na digitálnu transformáciu. Dôraz sa tiež musí

klášť na sociálnu, hospodársku a územnú kohéziu, ako aj zlepšovanie kvality verejných financií. Ďalej sa musia zohľadňovať aj špecifické odporúčania Rady.

Koncom septembra prekvapovalo vytrvalé mlčanie o materiály národného plánu podpory obnovy a odolnosti. Pri otázkach novinárov členovia vlády ešte stále prezentovali len svoje predstavy alebo sny o smerovaní európskych peňazí. Nakoniec média zverejnili a nie moc pozitívne okomentovali vládny reformný dokument diskrétnie pripravovaný ministerstvom financií, navonok pripomínajúci kombináciu štandardného národného plánu reforiem a programového vyhlásenia vlády. Materiál ani len formálne neobsahoval náležitosti národného plánu podpory obnovy a odolnosti. Najväčšiu úsmevnosť vyvolalo predpokladané využitie európskych peňazí z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na reformu starostlivosti o duševné zdravie.

Predseda vlády Igor Matovič na tlačovej konferencii konanej 24. septembra 2020 potvrdil, že sa jedná o národný plán podpory obnovy a odolnosti.

Na zverejnený materiál zareagoval aj predseda Národnej rady Slovenskej republiky Boris Kollár, a to nasledovne:

"Predstavili nejaký plán, ktorý je v objeme asi 30 miliárd eur. Chcete povedať, že je to niečo konkrétnie? Je to len pustená bublina za miliardy eur." Zároveň informoval verejnosť, že politická strana Sme rodina vypracuje vlastnú alternatívu národného plánu podpory obnovy a odolnosti. Vypracovanie a zverejnenie svojich plánov obnovy potvrdili aj ostatné koaličné politické strany.

Od 15. októbra 2020 môžu členské štáty predložiť Európskej komisii návrhy národného plánu podpory obnovy a odolnosti na predkonzultovanie a tiež na odstránenie nedostatkov ešte pred oficiálnym predložením plánu obnovy. Od 1. januára do 30. apríla 2021 sa budú národné plány podpory obnovy a odolnosti oficiálne predkladať Európskej komisii.

Koncom októbra média priniesli informácie o kritickom postoji Európskej komisie k doterajším prácам na návrhu národného plánu podpory obnovy a odolnosti. Napríklad spravodajská televízia 26. novembra 2020 uviedla reláciu pod názvom Kritika návrhu Plánu obnovy:

„Európska komisia nie je spokojná s náčrtom Plánu obnovy, ktorý Slovenská republika predložila Bruselu. Tretinu peňazí totiž chceme nasmerovať do zdravotníctva. Osobitne do oblasti duševného zdravia. Reformný plán obnovy by sa však mal týkať digitalizácie, inovácií či tiež riešení pre starnúcu populáciu.“

Ak predseda českej vlády Andrej Babiš už v polovici októbra predstavil prvú verziu Národného plánu obnovy predsedníčke Európskej komisie, na Slovensku podpredseda vlády a minister financií 15. decembra 2020 v rámci predstieranej on-line diskusie ešte len prezentoval návrh východísk na predpokladané alokowanie peňazí z mechanizmu na podporu obnovy pre jednotlivé oblasti na základe koaličnej dohody. Opäť nie koaličná dohoda o zásadnej obnove Slovenska a jeho ekonomiky, ale dohoda o rozdelení európskych peňazí. Aj stránka planobnovy.sk zriadená Ministerstvom financií SR má prevažne marketingový účel a charakter, koncom decembra 2020 neobsahuje ani len relevantné vecné

a systémové východiská národného plánu podpory obnovy a odolnosti. Naopak v ČR sú zverejnené podrobne východiská Národného plánu obnovy aj podstata aktuálnej verzie plánu obnovy.

Podľa názoru predkladateľov je opodstatnené **zavedenie krízového spôsobu riadenia projektu prípravy a schvaľovania národného plánu podpory obnovy a odolnosti**, nakoľko sa predmetný projekt nachádza v stave krízy. Krízovú situáciu je nutné riešiť skôr než začnú pôsobiť negatívne účinky absencie strategického pohľadu na kľúčové výzvy, priority a predovšetkým spôsob ich riešenia. Neexistencie analytického pohľadu dopadov krízy na slovenskú spoločnosť a jej ekonomiku. Budovania odolnosti štátu a ekonomickej sféry voči ďalším možným krízam. Chýbajúceho pomenovania rastového potenciálu a to najmä v hospodárstve. Až po zohľadnení uvedeného by mali nasledovať nevyhnutné reformy, programy podpory a investícií, ktorými členovia vlády aj v takto pokročilom štádiu ešte stále často začínajú a žiaľ aj končia.

Prezentované predstavy o použití prostriedkov z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti **preukazujú zámer prioritného cielenia rýchlych európskych peňazí do verejného sektora**. Vrátane rozsiahleho budovania kapacít v oblasti duševného zdravia. Aj toľko **proklamovaná digitalizácia a predovšetkým jej zdrojová časť**, by mala byť orientovaná skôr do verejného sektora. Len okrajovo na podporu priemyselnej, respektíve hospodárskej digitálnej transformácie pre rast produktivity a procesu konvergencie na Slovensku.

Výkonná moc pri príprave návrhu národného plánu podpory obnovy **ignoruje závery mimoriadneho zasadnutia Európskej rady** v dňoch 17. až 21. júla 2020 o výnimočných opatreniach na podporu obnovy a odolnosti hospodárstva. Rovnako **ignoruje podstatu európskej obnovy** – zmysluplnou podporou byť po kríze ešte hospodársky silnejší. Skôr **symbolickou podporou rastového potenciálu v hospodárstve** zároveň **rezignuje aj na stimuláciu rozpočtových príjmov z ekonomiky** a tým môže spustiť špirálu všeobecnej stagnácie.

Na základe doteraz uvedeného vláda Slovenskej republiky má tendenciu takzvane „obrátiť sa chrbotom“ podpore obnovy hospodárstva Slovenskej republiky, posilňovaniu jeho rastového potenciálu, tvorbe pracovných miest a ich štrukturálnym zmenám, hospodárskej a sociálnej odolnosti štátu.

Riadenie krízy projektu si vyžaduje logickú postupnosť krokov, ktorých cieľom je eliminovať zlyhávanie prípravy národného plánu podpory obnovy a odolnosti a vytváranie podmienok pre úspešné projektovanie európskej obnovy v slovenských pomeroch.

Navrhuje sa, aby **uznesenie Národnej rady Slovenskej republiky** pozostávalo z časti **A. vyjadruje vážne znepokojenie, časti B. žiada a časti C. na vedomie**.

V časti **A. návrhu uznesenia** sa navrhuje vyjadriť vážne znepokojenie Národnej rady Slovenskej republiky nad úrovňou, intenzitou a meškaním prác na príprave národného

plánu podpory obnovy a odolnosti, ku ktorým bol medializovaný kritický postoj útvarov Európskej komisie.

Navrhuje sa tiež vyjadriť vážne znepokojenie nad **neexistenciou politického líderstva** predsedu vlády Slovenskej republiky Igora Matoviča v procese prípravy, dosiahnutia spoločenského a politického konsenzu a schvaľovania národného plánu podpory obnovy a odolnosti.

V časti B. návrhu uznesenia sa navrhuje, aby Národná rada Slovenskej republiky požiadala vládu Slovenskej republiky:

O predloženie správy o stave prípravy národného plánu podpory obnovy a odolnosti vrátane aktuálneho znenia materiálu národného plánu podpory obnovy a odolnosti a návrhu investícií z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na rokovanie schôdze Národnej rady Slovenskej republiky, a to v lehote 15 dní. Národná rada môže od vlády, vedúcich ústredných orgánov a vyšších štátnych funkcionárov žiadať správy o otázkach patriacich do ich pôsobnosti; správu musia podať do 30 dní alebo v inej lehote určenej národnou radou, ktorá nemôže byť kratšia ako 15 dní (§ 128 ods. 1 zákona č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov).

O bezodkladné zavedenie krízového spôsobu riadenia projektu prípravy a schvaľovania národného plánu podpory obnovy a odolnosti.

O bezodkladné zabezpečenie krízovej komunikácie s cieľom pravdivého a úplného informovania o stave prípravy, koncepte a obsahu národného plánu podpory obnovy a odolnosti a o výhradách útvarov Európskej komisie.

Ďalej sa navrhuje, aby Národná rada Slovenskej republiky **požiadala predsedu národnej rady o zabezpečenie prerokovania stavu prípravy** a úrovne pokroku pri dopracovaní národného plánu podpory obnovy a odolnosti na úrovni poslaneckého grémia za účasti podpredsedu vlády a ministra financií v termíne bezodkladne a náväzne v dvojtýždňových intervaloch.

Rovnako sa navrhuje, aby Národná rada Slovenskej republiky **požiadala výbory Národnej rady Slovenskej republiky pre európske záležitosti a pre finančie a rozpočet o spoločne prerokovanie stavu prípravy** a úrovne pokroku pri dopracovaní národného plánu podpory obnovy a odolnosti za účasti podpredsedu vlády a ministra financií v termíne bezodkladne a náväzne v týždenných intervaloch.

V časti C. návrhu uznesenia sa navrhuje dať na vedomie predmetné uznesenie národnej rady **Zastúpeniu Európskej komisie na Slovensku**. Úlohou zastúpenia je vysvetľovať širokej a odbornej verejnosti, aký vplyv budú mať politiky Európskej únie na Slovensku; vystupovať v mene Európskej komisie na Slovensku; sprostredkovávať informácie týkajúce sa Európskej únie vláde, ďalším orgánom a zainteresovaným subjektom na Slovensku; informovať Európsku komisiu v Bruseli o dôležitom politickom, hospodárskom a sociálnom vývoji na Slovensku; poskytovať tlačové a mediálne služby - informácie pre médiá o vývoji tvorby politiky Európskej únie, ďalších udalostach v

Európskej únii a rôznych podujatiach Zastúpenia Európskej komisie na Slovensku; organizovať informačné aktivity a podujatia pre širokú aj odbornú verejnosť.